

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΙΡΜΟΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α) Ελληνοσερβική Συμμαχία: σχολικό βιβλίο σ. 70 και σ. 73 → «Η Βουλγαρία ωστόσο αρνιόταν δεκαετούς ισχύος και μυστική».

β) Συμφωνία της Καζέρτας: σχολικό βιβλίο σ. 135 – 136 → «Προκειμένου να κατευνάσει τις αντιθέσεις στρατηγό Σκόμπυ».

γ) Συμβούλιο της Ευρώπης: σχολικό βιβλίο σ. 154 → «Τα γιγάντια προβλήματα της ανασυγκρότησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

ΘΕΜΑ Α2

α) Σωστό

β) Λάθος

γ) Σωστό

δ) Σωστό

ε) Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο σ. 60 → «Τέσσερις ήταν κατά κύριο λόγο οι παράγοντες διεθνούς πίστης της χώρας».

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο σ. 86: «Ο εθνικισμός και οι αρπακτικές διαθέσεις των νικητών Μεγάλου Πολέμου» και σ. 87 – 88: «Διαφορετικά προβλήματα προκάλεσε από την άνοιξη του 1919 και για τα επόμενα τρία χρόνια».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Οι πληροφορίες που απαιτούνται από τα υποερωτήματα αντλούνται από το κεφάλαιο «Οι προκλήσεις κατά της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του φιλελευθερισμού». Συγκεκριμένα:

α)

Βιβλίο → σχολικό βιβλίο σ. 99 : «Μια πειστική αρχικά κλίμακα» ως εισαγωγή και σ. 100: «Η άλλη πρόταση, με αφετηρία διαφορετική κατά παραφθορά του σοσιαλιστικού δόγματος».

[Προαιρετικά γράφουμε και για τις μεθόδους επιβολής του Ναζισμού στη Γερμανία → σχολικό βιβλίο σ. 104: «Κατεξοχήν χαρακτηριστική ήταν η περίπτωση της Γερμανίας εσωτερικής ιδεολογικής διαφοροποίησης»].

Πηγές → **Και τα δύο παραθέματα περιέχουν στοιχεία που αφορούν τις μεθόδους επιβολής του φασισμού στην Ιταλία. Ειδικότερα:**

Α΄ Πηγή : Αναφέρεται στις μεθόδους επιβολής πριν την κατάληψη της εξουσίας από τον ιταλικό φασισμό και επεξηγεί την πληροφορία του σχολικού βιβλίου (σ. 100) περί «έξαρσης της δύναμης και της βίας ως παραγώγων της πολιτικής». Συγκεκριμένα, αντλούμε τις εξής πληροφορίες:

- Αιφνιδιαστικές επιθέσεις των «μελανοχιτώνων» και στοχοποίηση αντιφρονούντων ή διαφωνούντων πολιτών.
- Χρήση βίας και άσκηση τρομοκρατίας («επιθέσεις με υποκόπανους») εναντίον περαστικών στους δρόμους
 - α. που δεν χαιρέτιζαν τα φασιστικά σύμβολα ή τυχαία φορούσαν ρούχα ή διακριτικά που παρέπεμπαν στην Αριστερά (π.χ. αν φορούσαν κόκκινα πουκάμισα, μαντήλια ή γραβάτες)
 - β. Που αντιδρούσαν ή επιχειρήσαν να αμυνθούν
- Όξυνση των επιθέσεων σε περιπτώσεις τραυματισμού των φασιστών. Παραδείγματος χάρη πρόκληση καταστροφών σε περιουσιακά στοιχεία εργατικών συνδικάτων όπως ήταν τα γραφεία των ταμείων εργασίας, των σωματείων ή των «σπιτιών του λαού» (σπάσιμο πορτών, πυρπόληση επίπλων, βιβλίων ή εμπορευμάτων που ανήκαν στα εργατικά συνδικάτα)
- Ευλοδαρμοί και δολοφονίες σε βάρος συνδικαλιστών.

Β΄ Πηγή: Περιλαμβάνει στοιχεία για την εμπέδωση και την επιβολή των ιδεολογικών αρχών του φασισμού μετά την επικράτηση του μέσω τους εκπαιδευτικού συστήματος, με στόχευση κυρίως τη νεολαία. Σταχυολογούμε τα εξής στοιχεία:

- Προσηλυτισμός στην εκπαίδευση και φορείς οι ίδιοι οι δάσκαλοι (ομοιόμορφο ντύσιμο με μαύρα πουκάμισα): στόχος όχι η διαμόρφωση καλλιεργημένων αντιλήψεων και υπεύθυνων πολιτών αλλά η καλλιέργεια της ανωτερότητας της φυλής, της λατρείας της δύναμης, της πειθαρχίας και της σκληραγώγησης, όπως και της αφοσίωσης στο φασιστικό καθεστώς.
- Χειραγώγηση μέσω του πανεπιστημίου:
Φορείς → καθηγητές μεγαλοαστικής κοινωνικής προέλευσης που υποστήριζαν τον φασισμό.
- Στρατολόγηση της νεολαίας από την παιδική ηλικία (από 8 ετών) με έμφαση στην καλλιέργεια της αγάπης για την ομαδική ζωή και του милитарιστικού προτύπου στα αγόρια και αντίστοιχα την διαπαιδαγώγηση (σωματική και κοινωνική) των κοριτσιών με στόχο να μετατραπούν σε «αψυχωμένες μητέρες» που θα πρόσφεραν τα τέκνα τους ως θυσία στο όνομα του έθνους και του ηγέτη (Μουσολίνι).

β. Για το υποερώτημα β΄ αντλούμε πληροφορίες μόνο από το σχολικό βιβλίο: σχολικό βιβλίο σ. 100: «Η άνοδος των φασιστών για τους οπαδούς του αυταρχισμού».

[Δεν περιλαμβάνονται πληροφορίες από τις πηγές]

ΘΕΜΑ Δ1

Τα στοιχεία που αντλούμε από το βιβλίο και για τα δύο υποερωτήματα προέρχονται από το κεφάλαιο του σχολικού βιβλίου «Η δικτατορία των συνταγματαρχών 1967 – 1974».

α) Εισαγωγή → σ. 158: «Στα επόμενα χρόνια επιβάλλοντας δικτατορία» (αναφορά στην πολιτική κρίση των ετών 1963 – 1967).

Κυρίως απάντηση → Βιβλίο, σ. 158: «Η δικτατορία βρισκόταν τυραννικού καθεστώτος».

Πηγή Α΄ και Β΄ → παραθέτουν επιπρόσθετα στοιχεία και επεξηγούν αναλυτικά την επιγραμματική διατύπωση του βιβλίου ότι καταπατούσε τα δημοκρατικά δικαιώματα των πολιτών και νοηματικά αναφέρονται στο ζητούμενο για τον τρόπο άσκησης της εξουσίας.

Πηγή Α' → επιβολή στον πολιτιστικό τομέα και χειραγώγηση της συνείδησης των πολιτών.

- Απαγόρευση κυκλοφορίας και κατάσχεση ενός μεγάλου αριθμού βιβλίου που θεωρούνταν αντικαθεστωτικά. Λόγου χάρη, με κατάλογο που διοχετεύθηκε στα βιβλιοπωλεία καθορίζονταν τα «απαγορευμένα βιβλία» όπως έργα αριστερών συγγραφέων (Ρίτσος, Βάρναλης), κοινωνιολογικές μελέτες, μεταφράσεις αρχαίων κλασικών από χαρακτηρισμένους αριστερούς, ακόμα και μεθόδους εκμάθησης της ρωσικής γλώσσας ή ελληνοβουλγαρικό λεξικό

Πηγή Β' → Εφαρμογή κατασταλτικών μέτρων: εκτοπίσεις, φυλακίσεις και καταδίκες

- Εκτοπίσεις πολιτών, φυλάκιση χιλιάδων πολιτικών κρατουμένων που καταδικάστηκαν για αντιστασιακές ενέργειες.
- Καταστολή με τη συγκρότηση έκτακτων στρατοδικείων (συστάθηκαν 10 σε Αθήνα, Τρίπολη, Λαμία, Λάρισα, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Αλεξανδρούπολη, Χανιά και Δράμα)
- Έκδοση 4.493 καταδικών την περίοδο 1967 - 1974 για πράξεις που θεωρούνταν ότι στρέφονταν κατά της δικτατορίας.

β) Βιβλίο, σ. 159: «Κορύφωση του αντιστασιακού ρεύματος βασανισμούς».

Πηγή Γ' → Περιγράφει τις αντιστασιακές ενέργειες των φοιτητών στην κατάληψη της Νομικής Σχολής Αθηνών. Ειδικότερα:

- Τραγούδια από την ταράτσα του κτιρίου της Νομικής με σαφές μήνυμα για την ελευθερία όπως το κλασικό ριζίτικο τραγούδι «Ξαστεριά»
- Συνθήματα όπως «Κάτω η Χούντα» και «Δημοκρατία» με στόχο την αφύπνιση των πολιτών που βρίσκονταν στο κέντρο της Αθήνας καθώς και των αστυνομικών.
- Ανάρτηση πλακάτ με χαρτόνια που ανέγραφε τη λέξη «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»
- Απήχηση ενεργειών: ενθάρρυνση των φοιτητών και σπάσιμο του φόβου, διερχόμενοι πολίτες σταματούσαν στο δρόμο για να δουν τι συνέβαινε, κάποιιοι δε εκδήλωναν την αλληλεγγύη τους. Οι διερχόμενοι δεν έφευγαν, αντιθέτως στο κάλεσμα των φοιτητών για συμπαράσταση ορισμένοι τόλμησαν να ανταποκριθούν φωνάζοντας : «Είμαστε μαζί σας!».

Πηγή Δ' → Στην έκκληση του Ραδιοφωνικού Σταθμού του Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης (πρωτογενής πηγή) στις 17 Νοεμβρίου 1973 επιχειρείται κάλεσμα

προς τον λαό της Θεσσαλονίκης και τους στρατιώτες να συμπαρασταθούν στους φοιτητές. Συγκεκριμένα:

- Κάλεσμα προς τους κατοίκους της Θεσσαλονίκης και κυρίως από τους συγγενείς και τους καθηγητές να ενεργοποιηθούν παίρνοντας θέση υπέρ του αγώνα των φοιτητών λόγω του κινδύνου επέμβασης του στρατού που είχε περικυκλώσει το χώρο του Πολυτεχνείου. Ο στόχος ήταν η μη αποχώρηση από το Πολυτεχνείο κατά τη διάρκεια της νύχτας, προφανώς λόγω του φόβου για εκτεταμένη χρήση βίας από τις αρχές ασφαλείας και το στρατό.
- Έκκληση προς τους στρατιώτες να συνειδητοποιήσουν ότι «είναι αδέρφια» με τους φοιτητές και ότι ο εχθρός είναι κοινός, δηλαδή το δικτατορικό καθεστώς. Είναι ενδεικτικό ότι καλούνται οι φαντάροι να απειθαρχήσουν στις διαταγές των ανωτέρων και να μην πυροβολήσουν.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΙΡΜΟΣ